

Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 13

Lýsingarprísir fyri min: 20 oyru á
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 10. mars 1951

Bladið verður bflagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárid

25. Árg.

Hetta eru vørurnar, ið sambands-samgongan vil hava føroyskar ar-beiðs- og fiskimenn at gjalda okurs-prísir fyri, samstundis sum stør-menninir sleppa fríir, sambart hina

ólógliga gjøgnumferdu miljón-tolllógina.

Gólvteppi og gólvteppitoy 15 %, linoleum og voksdukur 10 %, sokkar og hosur av náttúr- ella kunstsilki 25 %, allar aðrar manu-fakturvørur, trikotasje og klædningsstykki 15 %, kókur, biskvitt og vaflur 15 %, möblar 15 %, öll sløg av lampum 30 %, sjukuláta, sjukulátavørur og matisur 3 kr. fyri kg, blikkamjól 30 oyru fyri kg, plastikk og vørur úr øðrum kunstillfari 15 %.

Hetta eru nýggju okursbyrðurnar frá sambands-samgonguni, fólk-aflokkinum og sambandsflokkinum, versta afturhaldsstýri, ið henda kundi landinum. Dýrt skal Føroya fólk gjalda fyri hesa samfelags-okrandi samgonguna. Hvørt einasta heim, ja, hvør einstaki íbúgvi her á landi vil í komandi døgum og tíðum koma at kenna sviðan av tí, ið hendi hitt avreiðingarkvöldið í Tinginum, hin 8. desember 1950, tá hendan samgongan kom í lag. Nú fáa vit fruktirnar at kenna, og tær eru beiskar, tungar at bera og taka hin figgarliga stuðulin undan teim-um peningaliga veiku slitmannahéimunum í Føroyum.

Beint nú leggja teir føroysku sjómenninir til havs, sambands-samgongustýrið hevur sent teimum sína heilsu; dýrkað teim klædnaútgærdina við 150 kr. — ja, Føroya fiskimenn, tað er alt teir hava at bjóða tykkum, nú tit leggja út av nýggjum. Tit skulu gjalda afturhaldsstýrið, og tað kostar í stórum.

Er nú ikki lótan komin, tá sagt verður eitt korta nei til hesar flokkarnar, ið soleiðis ólógliga troðka nýggjar byrður inn á slit-mannafjöldina.

Nú má vend koma í. Afturhaldið má rekast úr øllum álitissessum her á landi.

HARDUR ÁGANGUR

á tingi á landsstýrið undir mótmælis-flokkanna fyrispurningi um, hvat ið landsstýrið hevur gjørt og ætlar at gera fyri at skapa javnvág millum prísir og lönir.

P. M. Dam legði fyri, visti á ta ræðuliga prísbólnan, ið var nóg stórri enn lönvøksturinn eftir pristal-inum. Tað var tí forvitnisligt at frætta frá landsstýrinum í hesum týðningar-mikla máli.

Lögmansins svar var veikt og hild-ið í leysum snakki.

Hann visti á uppskotið, ið lands-stýrið kvöldið fyri hevði sett fram og samgonguflokkarnir samtykt.

Tær inntøkur, sum komu við toll-inum, vildu verða nýttar til lækkan av summum neyðsynjarvörum.

Dam harnadist yvir, so tunnt og litisvert svar lögmansins var. Tað uppskotið, sum landsstýrið og hátt-virða afturhaldssamgongan — ið var smeltad, runnin saman sum ein óskilj-andi vetska — samtykti í gjárkvöldið,

var einki annað enn ein «kunstige» skerjan av keypkraftini hjá minni menta manninum.

Okurtollurin, ið talan er um, sum gáva frá landsstýrinum til fólkíð, er lagdur á neyðsynjarvørur niðanfyrir prístríkkuna.

Tá ið nú tann tilætlaði studning-urin verður givin til lækkan av pris-unum av vörum, sum avgera pristalið og fær tímanslönina niður, samstund-is sum ein stórir partur av neyð-synjarvörum, sum klædnavørur o. t. verða dýrkaði í topp av tollinum, skilja allir menn, at lön slitmannsins verður at rökka verri og verri til. Eingin ráð at keypa klæði, búnyttur og annað, ið hvørjum menniskja er tørvur á.

Hvat hevur hin so innarliga sam-einda sambandsgreipa gjørt fyri at tryggja fiskimonnum fulla forskots-rindan, sum teir nú fara fram? Hiti mann, ið fór til Grönlands at veiða hjá Dönum, tí hinum var vissad 450 kr. um mánaðin, meðan hann var burturi.

Hvat hevur afturhaldssamgongan gjørt fyri at fáa biligari vørur? Javn-aðarmenn hava havt frammi fullfiggj-

SUM VANLIGT ÍMÓTI ARBEIÐS- OG FISKIMONNUM

JENS CHR. OLSEN LÖGTINGSMAÐUR SKAL HAVA RITUVÍKSJÖRÐINA

Mánadagin kom málið um rituvíks-jörðina til atkvøðisgreiðslu á Tingi, men sum vanligt vóru afturhalds-flokkarnir samsintir — teir feldu upp-skotið, har mælt varð til at taka undir við Rituvíksskingum og lata teir fáa ta jörðina, ið so náttúrliga tilkemur teimum.

J. Chr. Olsen, lögtingsmaður, hevur fest jörðina, so ílt var at vænta, at sambands-samgongan fór at gera annað enn teir gjördu, heldur enn at styðja eina sameinda fylking av ar-beiðs- og fiskimonnum úr Rituvík, hvørs rættindi afturhaldið hevur skert og frátikið, fyri at partamaður teirra kann hava háls- og handsrætt yvir tí jörðini, ið náttúrliga hoyrir til bygd-ina Rituvík — og einans Rituvík.

Men soleiðis gongur so nógva-staðni, heilar bygdir liða í dag undir okursbyrðum, orsakað av miðaldar-ligum bónda- og prestavaldi, har hesir ofta móti øllum menniskjansligum

að uppskot til eina innflytan av t. d. øllum útgerðarvörum. Nú eru vörur, prísirnar so ómetaliga ójavnir — tað er fólkíð, fjöldin, ið rindar okurprís, ið útlendskir eyðræningar fara við.

Hvur landsstýrið hugsad um og í kvitanum at ganga hesa centraliser-ingssleið ella at seta príseksperatar, ið skulu hava rætt til at sýta øllum dýr-um innkeypum?

Hvat veit stýrið at siga frá Føroya fiskasölu, hví fiskimenn og reiðarar fáa so lítið burtur úr fiskinum, tó at prísurin t. d. í Spaniu sigst at vera hægr enn á nökrum sinni.

Hvat hevur landsstýrið í hyggju at gera fyri at lætta hin minni menta í skatti?

Ætlat landsstýrið framvegis, at ein skal hava loyvi at fáa kanska fleiri hundrad túsuð skattafrí, men bert nakrar krónur fyri hin minni menta?

Hvur landsstýrið í hyggju at gera nakað fyri at forða fyri at fólk verður so flensad við teim ræðuliga høgu rentunum. Tað eru júst tey, ið mega læna, sum hava minstu evnir at bera ovurstórar rentubyrðir?

Hvur landsstýrið gjørt nakað fyri strangari prísansan?

Ella er tað veruliga so, at lands-stýrið einans hevur tolokið at bjóða teirri føroysku fjöldini?

Hetta uppskot landsstýrissins ynskir hvør einasti fiskimaður og arbeiðs-maður undir ketilin.

Eisini Kallsoy vendi sær hardliga ímóti landsstýrisins okurtolli.

rættvísi, tilrænda sær tað, ið teirra maktgirnd hevði hug á. Sjálvt í dag, í okkara mentaða samfelagi, liða ar-beiðs- og fiskimenn undir hesum mið-aldarliga stuldri og eyðræning.

Vert er eisini at minnst til, at teir, sum í dag festa Føroya jörð — við rætti ella órætti — festa hana til seg og sínar eftirkomarar fyri ævugt og alla. Sjálvt ikki hin versta misrökning gevur orsök til at taka hana frá teim-um.

Soleiðis gevur Føroya lögting við lög monnum ræt til at misrökja Fø-oyar, sum tað hugar teimum best.

Tað er á høgu tíð, at Føroyingar taka seg saman og rudda upp á Fø-roya lögtingi, burtur við afturhald-inum og fullmanna Tingið við sosia-listum, so teir kunnu gjøgnumføra eina samfelagsskipan, ið forðar fyri allari misrökning og gevur landbúnað-inum tilik kor, har hvør torva verður samfelagnum til nyttu og rikari úr-töku, og ikki minst — har rættvísi kemur øllum landsins fólki til góðar.

At sambandsmenn og fólkaflokks-menn royna at fjálga um ein parta-mann, fyri at bjarga afturhaldinum og fyri at halda teimum síðstu vrak-stumpunum av teirra deyðsdömdu flokkum saman, er ikki gagnligur felagspolitikkur.

Til Føroya lögting!

Vit undirritaðu næmingar á Føroya lærarskúla loyva okkum hervið at heita á tað æraða Ting um at viðtaka lög, hareftir allir næmingar við føroysku skúlarnar kunnu ferðast ókeypis til reglu-ligu frítíðirnar.

Vónandi at tað æraða Ting skil-ur, at tað verunliga vil verða ein fitur stuðul fyri tað lesandi ung-fólkíð, og tá serliga fyri tey av bygd, sum eftir nágaldandi skúla-skipan ikki kunnu sigast at hava víðari góð kor.

Havn, hin 5. mars 1951.

Ein tilik hjálp til hitt lesandi fólkíð í Føroyum vildi verið ein góður stuð-ul og bóti fittliga nógv um tey hend-inga ringu korini, ið nú forða flest øllum arbeiðs- og fiskimannabörnum at troyta landsins lærdómskeldur...